

Eredményeink, 2008–2016

A MEGYEI AGRÁRIUM TÁMOGATÁSA

Az elmúlt 8 évben a Hargita megyei gazdálkodóknak és gazdálkodni vágyóknak, illetve az ezek munkáját segítő szervezeteknek a minőség alapú termelésére és annak segítésére fordítottuk figyelmünket. A helyben előállított minőségi termékeknek fontos szerepük van az életminőség javításában és a jövedelemszerzésben, ugyanakkor hozzájárulnak a belső erőforrásokon alapuló kooperálást és a helyi gazdaság felemelkedését szolgáló jövőkép formálásában.

A feldolgozásra és az értékesítésre is figyelmet kell fordítanunk annak érdekében, hogy a termékek hozzáadott értéke növekedhessen, illetve az agrártermelés térségünkben fenntarthatóvá válhasson.

Az elmúlt időszakban rendezvényeinkkel, programjainkkal hozzájárultunk térségünk fejlődéséhez azzal, hogy tudatosítottuk a minőségi alapélelmiszerek előállításának fontosságát mind a mezőgazdasági termékek feldolgozottságát, mind pedig az értékesítését illetően.

2009-ben jegyeztettük be és dolgoztuk ki a Székely termék közösségi védjegyet, amelynek odaítélését szigorú elbírálási és monitoringrendszer ellenőrzi. A bejegyzés óta eltelt 7 év alatt 93 termelő nyerte el a védjegy használati jogát 684 termékre Hargita, Kovászna és Maros megyéből.

A Hargita Megyei Vidékfejlesztési Közösségi Társulás megalakulása és ágazati pályázati programjainak szervezése jelentős segítséget jelentett a fenti folyamatokban.

Az alábbiakban bemutatjuk az agrárium, a helyi termelők és termékek, az önfenntartó gazdaság támogatása területén tett legfontosabb lépéseket.

A minőség alapú termelésre helyeztük a hangsúlyt

Munkánk során törekedtünk a helyi hagyományos feldolgozási módok minél szélesebb körben való népszerűsítésére és kiterjesztésére a megyei termelők körében. Ezt a célt szolgálták szakképzési programjaink: a Hargita Megyei Művészeti Népiskola szervezésében számos érdeklődő nyert betekintést a hagyományos mesterségek művelésébe, illetve olyan hiányszakmák oktatását indítottuk el, mint az ácsképzés, székelykapu-faragás, hímzés és varrás.

A szakképzési program a vállalkozói részképzési moduljai révén megválaszolja azon jogos korszerű igényt is, hogy a szaktudás társuljon életképes vállalkozói szemlélettel, amelynek birtokában a mai érvényesülési, piac- és versenyviszonyok közepette is itthon megmaradni, tudását fenntartható módon gyümölcsöztetni, elhivatottan átörökíteni, fejlődni és példát mutatni képes mesteremberek szintjére képezze diákjait. Ennek szellemében valósulhat csak meg a székely népi tudás, a regionálisan jellemző szellemi és anyagi örökség megőrzése és annak bizonyítása, hogy a hagyományos értékek mind a jelen, mind a jövő korok társadalmi számára nem csak üzenettel bírnak, hanem a fejlődés és felemelkedés alapvető pillérei lehetnek.

A megyei agrárkamara szervezésében akkreditált képzéseken vehettek részt és bővíthették ismereteiket az érdeklődők a méhészettről, hegyvidéki gazdálkodásról, növénytermesztésről és az állattenyésztés hagyományos formáiról. Az elmúlt időszakban a legnagyobb számban az állattenyésztés- és növénytermesztés-kurzuson vettek részt – mintegy 1711 személy tanult ilyen formában. Méhésztanfolyamon 651 személy vett részt az elmúlt 8 évben, szintén több mint 500 személy végezte el a hegyvidéki farmer minősített tanfolyamot. Ugyanakkor 2014-től kezdődően az intézmény mintegy 400 érdeklődőnek tartott felkészítőt, aki környezetkímélő gazdaság, illetve biogazdálkodás területén nyújtotta be pályázati kérelmét APIA-s támogatásra.

A minőségen és hagyományon alapuló termelésben felismertük azt, hogy a piacra kínált termékek diverzifikálását és termelők közötti sajátos leosztását is szükséges megszervezni, mindezek által az egészséges táplálkozás és egészséges életmód fontosságára felhívva a figyelmet. Ennek értelmében 2009-től rendszeresen szerveztünk sajt kurzusokat külföldi szakértők bevonásával.

A képzések szervezésére brüsszeli forrást is sikerült lehívni a közös agrárpolitika népszerűsítését célzó kiírásokon. Így értük el azt, hogy egy karaván keretében 2010 szeptemberében 140 juh- és kecsketartó gazda jelentkezett a juh- és kecsketej feldolgozását és értékesítését célzó tanfolyamra. Tehéntej feldolgozása és értékesítése témakörben 213 gazda és gazdasszony vett részt ugyanabban az évben szervezett szemináriumon. A tájékoztató eseményeket sajtismereti kurzusokkal, hagyományos székelyföldi húsfeldolgozás témában szervezett előadásokkal folytattuk.

A tájékoztatás és gyakorlati bemutatók eredménye a Hargita Sajt specialitás kidolgozása, amelynek előállítását a megyei sajt készítőik körében jól megszabott feltételekhez kötött, ugyanakkor Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesületének sikerült bejegyeztetnie a Hargita Sajt márkanévet.

Inaktívakat vontunk be a helyi termelésbe és feldolgozásba

Szintén az elmúlt 8 év eredménye, hogy megyszerte sikerült kis feldolgozóegységeket létrehozni, amelyek által a helybelieknek kiegészítő jövedelmet tudtunk biztosítani.

A megye több településén közösségi konyhákat indítottunk be gazdasszonyoknak.

A Székely Konyha Egyesületet olyan gazdasszonyok hozták létre, akik a megtermelt gyümölcsöket, illetve az erdő gyümölcsseit dolgozzák fel az egyesület közösségi konyháiban, és kiemelt figyelmet fordítanak a hagyományos termékek előállítására.

Az egyesület tagjai együttműködve jóval nagyobb piaci erőt képviselnek, ugyanakkor nagy a felelősségük, hiszen a Székely terméknek sikerült nevet teremteni, amelyet egyetlen hibás termék súlyosan tudna kompromittálni. Éppen ezért az a cél, hogy kialakuljon az egymás felügyelete és a belső önellenőrzés rendszere, amelynek következtében mindig minőségi termékek kerüljenek a fogyasztók asztalára.

A Székely Konyha Egyesület 2011-ben a Hargita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesületéhez benyújtott nyertes pályázatával 4 kuktát vásárolt Karcfalva, Dánfalva, Oroszhegy és Vacsárcsi település konyhájának felszerelésére.

2012 júliusában újabb pályázatot nyertek a konyhák felszerelésére alkalmas eszközök, sterilizálók, gyümölcsprésék és kukták megvásárlására – ez alkalommal a vacsárcsi, dánfalvi, csíkszentmártoni, oroszhegyi és kénosi konyhákba.

Mostanra több mint 2000 személy használja az egyesület konyháit, amelyek száma növekedőben van, 2016-ban kezdi működését a gyergyóújfalvi konyha.

A Hargita Megyei Agrárkamara segítette a Székely Konyha Egyesületet településenkénti engedélyezett konyhák létrehozásában, a gazdák, gazdasszonyok termékeinek különböző vásárokon (pl. helyi termékek vására) való értékesítésében. Állandó kapcsolatban van a Székely Konyha Egyesülettel, melynek célja a gyümölcsök és zöldségek feldolgozásának, értékesítésének támogatása különös tekintettel a hagyományos és helyi termékek előállítására, az erdők termékeinek begyűjtésére és feldolgozására.

A közösségi konyhák érdekében tett lépések segítséget nyújtanak a településen élőknek a különféle gyümölcsök feldolgozásában, és ezzel hozzájárulnak a helybeni feldolgozáshoz, hozzáadott érték megteremtéséhez.

Különösen jó példa a 2014 augusztusában Vacsárcsiban üzembe helyezett gyümölcsprés és -magozó. A Csíkszentmihály községhez tartozó faluban a gyümölcsprés mellett egy 14 000 lej értékű, százliteres, villanyárammal működő vízköpenyes kuktát is használhatnak a helyi gazdasszonyok. Emellett követendő példa a 2015-ben megnyitott gyergyócsomafalvi konyha is.

A helyi gazdasszonyok nagyon örülnek, hogy végre használhatják a közösségi konyha eszközeit, ez nemcsak azoknak nagy segítség, akik vásárainkon értékesítik az általuk feldolgozott gyümölcsöt, hanem sok olyan gazdasszony is szívesen használja, aki csak saját célra főz be.

A tevékenység egyik fontos eredménye az, hogy az agrárium egyes ágazatainak szereplőit is sikerült egy asztalhoz ültetni. Ennek megfelelően termékegyesületek létrehozását szorgalmaztuk hús- és

tejtermelőknek, pékáru-előállítóknak, gazdasszonyoknak azzal a céllal, hogy érdekeiket hatékonyabban lehessen képviselni, továbbá az egyesületek vállalták tagjaik számára az előállított portéka hagyományos terméként való bejegyeztetését.

Kezdetben 50 termelővel indultunk, ma már több mint 250 termelővel tartjuk a kapcsolatot, és szándékunkban áll kiterjeszteni együttműködési javaslatainkat egész Székelyföldre.

Jelenleg az alábbi egyesületeknek vagyunk aktív tagjai, a szervező munka segítői:

1. Hagyományos Húsfeldolgozók Érdekvédelmi Egyesülete – Az egyesület fő célja a hagyományos receptek alapján készült hústermékek előállítása, népszerűsítése és értékesítése, kis vágóhidak létesítése, a vidéki turizmus fejlesztése, bevezetve a hagyományos ízek gasztronómiáját.

2. Hagyományos Péktermékeket Előállítók Érdekvédelmi Egyesülete – A szakmai egyesület létrehozásának előnye az, hogy a termelő-feldolgozó értékesítői kört egyesületi formában lehet a leghatékonyabban rövidre zárni.

3. Burgocomciuc – Burgonyatermesztők Egyesülete – Alcsíkon alakult, kozmási székhellyel, azzal a céllal, hogy támogatást nyújtson a burgonyatermesztőknek, magasabb minőséget érjenek el a mag-, fogyasztási, takarmány- és ipari burgonyatermesztésben, illetve a termények értékesítésében. Hargita Megye Tanácsa támogatásával sikerült egy olyan csomagoló gépsort vásárolni, melynek segítségével lépést tettünk annak érdekében, hogy a csíki pityóka bekerülhessen a nagy áruházak polcaira. Az egyesület, valamint a kozmási burgonyatermesztők létrehozták a Burgocomciuc Mezőgazdasági Értékesítési Szövetkezetet, amely e téren elsőnek tekinthető a megyében.

4. Székely Konyha Egyesület – Azok a gazdák/gazdasszonyok hozták létre, akik hagyományos módon készítenek savanyúságot; eltett gombát, szárított gombát; gyümölcsökből/erdei gyümölcsökből szörpöket, befőtteket, dzsemeket. Az elképzelések szerint kis műhelyeket (konyhákat) hoztunk létre, ahová a gazdasszonyok bevihetik kidunsztolni, csomagolni az odahaza előkészített nyersanyagot. Az értékesítés egységes, közös címkével ellátva az egyesületen keresztül történik.

5. Folyamatban van a Székelyföldi Lovas Szövetség bejegyeztetése is, amely ugyan nem illeszhető be a fenti profilba, de szerves részét képezheti egy hagyományos termékek fogyasztását is magában foglaló turisztikai kínálat megteremtésének. A szövetség fő feladatának tekinti a székelyföldi lovas hagyományok ápolását, a lovas turizmus akkreditálását, a székelyföldi lovas kultúra irányvonalának megszabását. A szerveződés Hargita, Kovászna, Maros megye amatőr és profi lovasai számára kínál programokat, hozzájárulva a székelyföldi lovassportok elismertetéséhez, felemelkedéséhez. Hargita megyében nagy sikernek örvendenek a lovas programok, egy-egy sikeres rendezvénynek (lásd

Székelyföldi Lovas Napok) 10-12 ezer látogatója van, ami azt jelenti, hogy a lakosság igényli és szereti ezt a sportot.

6. Állandó kapcsolatban vagyunk a Hargita Megyei Méhészegyesülettel – Méhészeink száma Hargita megyében 800 fő. Ez az egyesület az egyik legjobban megszervezett szakmai tömörülés. Folyamatosan információkat váltunk a termelési lehetőségekről, termékek értékesítéséről, rendszeresen részt vesznek a hagyományostermék-vásárainkon, -kiállításainkon.

7. Hargita Megyei Juhtartó Gazdák Szövetsége – A Hargita Megye Tanácsa és Hargita megye öt térségének juhtenyésztő-egyesületéből alakult szövetség feladatául tűzte ki az állatállomány számbavételét fajtánként, a nemesítési irány megszabását, a termelés-ellenőrzési ütemterv beindítását, a gazdák támogatását.

8. Fontos a Hargita Megyei Szarvasmarha-tenyésztők Egyesületének munkája is. A megyei érdekvédelmi egyesület 84 területi egyesületet tömörít magába a megye területén. Az érdekvédelmi egyesület főbb célkitűzései:

- a fajtafeljavítás irányítása;
- szaporítóanyagok biztosítása;
- a szarvasmarhák törzskönyvezése;
- termékértékesítés;
- állatkiállítások szervezése.

9. A Mangalicatenyésztők Egyesületének célja segíteni a Hargita megyei gazdákat a mangalicatenyésztésben, a húsfeldolgozásban és -értékesítésben.

10. Székely Sajtkészítők Kézműves Egyesülete – a helyi tejfeldolgozók érdekeit, valamint a helyi, hagyományos tejtermékeket hivatott népszerűsíteni bemutatókon, vásárokon. Ők az előállítói a Hargita Sajt készítményeknek.

Hargita Megye Tanácsa és vidékfejlesztési egyesülete több alkalommal javasolta kis vágóhidak létrehozásának jóváhagyását. Hargita megyében egy vágópont működik Csíkcsicsóban, és egy vágóhid Gyergyóban. RMDSZ-es képviselőink közbenjárására életbe lépett a kisvágóhidak törvénye, amely lehetőséget biztosít kisebb vágópontok létrehozására térségenként. Továbbá a megye területén 58 egyesületi csarnokot hoztunk létre, ahol a gazdák közösen értékesítenek nagyobb mennyiségű tejet, így jobb árat tudnak a felvásárlóktól kialkudni.

Mindezekon kívül a Szarvasmarhatenyésztők Egyesülete tapasztalatcserét szervezett a gazdák számára több európai országban (Ausztria, Franciaország, Magyarország), illetve olyan hazai településekre, ahol településszinten jelentős megvalósításokat értek el a termékértékesítés, állattartás, agroturizmus terén. Ugyanakkor a mezőgazdasági szövetkezetek vezetői a dán szövetkezeti minta megismerése céljából tanulmányi utat szerveztek Dániába is.

Hargita Megye Tanácsa – annak érdekében, hogy hatékonyan érvényesíteni tudja az agrárstratégiában foglalt tennivalókat – 2010-ben létrehozta a vidékfejlesztési közhasznú egyesületet, amelynek a tevékenysége több területre kiterjed, fő célja a megyei agrárstratégia megvalósítása főleg a termék-előállítás, de az értékesítés területén is.

A vidékfejlesztési közhasznú egyesület hathatós munkája eredményeként 2011-ben több tejfeldolgozó-szövetkezetet hoztunk létre:

- Székelykeresztúron a Küküllő Tejfeldolgozói és Értékesítési Mezőgazdasági Szövetkezetet több mint 580 gazda társulásával, a Biolact Szövetkezetet a Homoród mentén;
- a Csíkszépvízi Csengő Mezőgazdasági Tejfeldolgozói és Értékesítési Szövetkezetet 82 gazda részvételével;
- Gyimesközéplekon a Tatros Tejfeldolgozói és Értékesítési Mezőgazdasági Szövetkezet fog reményeink szerint közelebből beindulni.
- Székely Termék Mezőgazdasági Szövetkezet – 2013 januárjában alakult 16 alapító taggal (5 természetes személy és 11 jogi személy – 7 egyesület, 4 vállalkozás) a hagyományos, helyi termékek értékesítésének segítése céljából.

Feldolgozási és értékesítési infrastruktúra kiépítése

A helyben megtermelt nyersanyagok feldolgozásában az elmúlt 8 évben több eszközzel és támogatási programmal sikerült a termelőket támogatni, összesen 2 281 443 lej értékben, pályázati támogatás formájában.

A vidékfejlesztési egyesület pályázati kiírásai keretében 2010-től kezdődően közel 600 ezer lej értékben járultunk hozzá tejcsarnokok bővítéséhez: hűtőtankok, edények, IT-eszközök vásárlása támogatásával. Közösségi konyhák felszerelésére az idej pályázati kiírást beleszámítva 300 ezer lejt fordítottunk, kukták, magozógépek, gyümölcsprés és különböző konyhai edények és kellékek beszerzésére biztosítva támogatást.

Értékesítés szempontjából az elmúlt időszakban sikerült azokat a hálózatokat és piaci megjelenítési formákat kidolgozni, amelyek segítségével termelőink állandó és rendszeres értékesítési lehetőségekkel rendelkeznek.

2009-től Harghita Megye Tanácsa vidékfejlesztési részlege, majd 2012 februárjától a Harghita Megyei Agrárkamara havi rendszerességgel szervezi meg a Hagyományos és Helyi Termékek Havi Vásárát. A megyei tanács és az agrárkamara ily módon szeretné segíteni a helyi termelőket az értékesítésben, ugyanakkor a vásárlók számára is megteremti a lehetőséget, hogy rendszeresen vásárolhassanak egészséges helyi termékeket.

A rendszeres vásár megszervezése a gazdaságokat termelésre ösztönzi kiszámítható keresletet biztosítva számukra.

Minden hónap harmadik szombatján az évszaknak megfelelő egészséges házi termékeket kínálnak a termelők: hús- és tejterméket, mézet, házikenyeret, pékterméket, házi süteményt, tojást, lekvárt, szörpöt, gyümölcslevet, zöldségfélét, továbbá különböző kiadványok, sajtóanyagok egyaránt megtalálhatók a csíkszeredai megyeháza árkádjai alatt. A vásárokon rendszerint 80 termelő vesz részt. Emellett húsvét előtt, pünkösd környékén, őszi betakarításkor és a karácsonyi ünnepek előtt rendszeresen megszervezzük a helyi, hagyományos termékek tavaszi, őszi és karácsonyi vásárát is, vásáronként 90-100 élelmiszer és kézműves termelő, valamint több száz vásárló részvételével.

Azaszép névvel 2014 óta Bukarestben is rendszeres vásárokat szervezünk, havonta 30 termelő részvételével.

A már bejáratott, évente rendszeresen megszervezett programokon kívül idén szeretnénk beindítani a havi vásárt Kolozsváron is.

Nemzetközi és belföldi kiállításokra is sikerült a székely termékeket elvinni: Farmer Expo – Debrecen, Magyar Megyék Napja – Szeged, A Kárpát-medence kincsei Egerben, Csík Expo – Csíkszereda, Maros Expo – Marosvásárhely, Székely termék sátor a Fél-sziget fesztiválon, Székely termékek népszerűsítése Tusványoson, Marosvásárhelyi Forgató, Falu a városban – Csíkszereda.

Ezenkívül testvérmegyei kapcsolataink segítségével székely termékeket mutathattunk be a következő rendezvényeken: Székelyföld Gyöngyszemei Heves megyében, Székely Fesztivál – Budapest.

Nagy sikernek örvendett a Székely termékek bemutatása a Cora, az Auchan és a CBA üzletláncban. A Cora által szervezett Székely hetek keretében 2010-ben 8 termelő 91 019,50 euró értékben értékesítette termékeit, 2011-ben 23 termelő 109 782 euró értékben szállított terméket, majd 2012-ben 18 termelő szintén több mint 100 ezer euró értékben tudta eladni portákáját.

A hagyományos termékek mellett azi pari termékeként Székely terméknek minősített borvizek, tejtermékek és egyéb készítmények külföldi és országos piaci igényének felméréséhez és ezek értékesítéséhez is hozzájárultunk.

A feldolgozás és értékesítés számos más területén is igyekeztünk tenni: ahol helyben nem tudtunk megoldást találni, ott kormányzati segítséget kértünk – törvénymódosítások, előterjesztések révén, például a kisvágóhidak ügyében.

A térség, a helyi értékek hatékony brandingje

A székely termékeket népszerűsítő programot Harghita Megye Tanácsa 2009-ben indította a vidéki gazdálkodók összefogására fókuszálva azzal a céllal, hogy támogassa a termelőket a piacra juttatás folyamatában, közvetítő szerepet vállalva az értékesítés folyamatában, eddig több mint 100 termelőnek és több mint 800 terméknek ítélve oda a védjegy használati jogát.

A program keretében több olyan esemény volt, amely lehetőséget adott egyrészt a helyi termelőknek termékeik népszerűsítésére, másrészt a lakosság, főleg a városon lakók figyelmének felkeltésére hagyományos termékeink iránt.

A védjegy maga egy megkülönböztető minőségi jel, hozzájárul a versenyképesség növeléséhez, minőségi garanciát nyújt a fogyasztónak a termék hitelességéről, jogi védelmet biztosít az előállítónak a tisztességtelen piaci versenyekkel szemben, ugyanakkor a vidék fenntartható fejlesztésének hatékony eszköze.

A védjegy használatának feltételeit rendszabályba foglaltuk, többek között a havi vásárokon való részvétel feltételeiről, minőségi követelményekről, élelmiszertermékek bevizsgálásáról szól. A minősített termékek minőségellenőrzését az állategészségügyi, fogyasztóvédelmi és közegészségügyi hatóságokkal való állandó kapcsolattartással és folyamatos ellenőrzéssel biztosítjuk. Ugyanakkor az állategészségügyi és élelmiszer-biztonsági igazgatóság, valamint a Sapientia EMTE laboratóriumai rendelkezésünkre állnak azon termékek bevizsgálására, amelyek esetében felmerülhetnek problémák.

Közösségépítés, együttműködés intézményesítése

Harghita megyében az elmúlt években tizenegy mezőgazdasági szövetkezet alakult a 2005/566-os törvény alapján.

A székelykeresztúri Nagy-Küküllő Mezőgazdasági Szövetkezet: A székelykeresztúri vajgyár 1937-ben épült a székelyföldi Hangyaszövetkezet programjaként. Az 1948-as államosításig a gyár ilyen formában működött. A szocialista időszak alatt bővítették a termelői kapacitását, a rendszerváltásig napi 40 ezer liter tej került itt feldolgozásra. A jelentős térségi potenciál ellenére a rendszerváltás

utáni privatizáció és tulajdonosváltási hullám eredményeként a termelés fokozatosan épült le, a helyi tejtermelőket is egyre nehezebb helyzetbe sodorva. A Székelykeresztúr és Székelyudvarhely környéki szarvasmarhatartókat, érdekvédelmi egyesületeket és közbirtokosságokat tömörítő Nagy-Küküllő Mezőgazdasági Szövetkezet 2011-ben alakult a környékbeli kistermelők összefogása céljából. A szövetkezetnek mintegy kétéves szervezési, előkészítési és tárgyalási munka után sikerült megvásárolnia a vajgyárat, amely közel 50 új munkahely létesítését jelenti. A mostanára mintegy ötszáz környékbeli tejtermelő gazdát tömörítő szövetkezet maga határozza meg árpolitikáját és alakítja az üzem működési és értékesítési stratégiáját. A többségi tulajdonrész a gazdák számára kiszámíthatóságot és biztonságot jelent.

A gyár megvásárlását egy félmillió eurós beruházás követte, amely a tej feldolgozásához és szállításához szükséges eszközök beszerzésére irányult. A gyár kapacitása napi 35 ezer liter, de számítások szerint a nyereségességi küszöb eléréséhez elegendő a napi 10 ezer liter kapacitás is, amit már mostanig elértek, hiszen 15 ezer litert dolgoznak fel.

A Burgocomciuc Mezőgazdasági Szövetkezet 2010 júniusában alakult, 58 alapító taggal. A szövetkezet célkitűzései közé tartozik egy piaci stratégia kialakítása, amely a kereslet-kínálat közötti egyensúlyt valósítaná meg, ugyanakkor egy egységes termelési és értékesítési szabályzat kialakítása, valamint a tagok termései kiválogatásának, csomagolásának, szállításának és értékesítésének módja.

A Csengő Mezőgazdasági Szövetkezet 2011 márciusban alakult meg, a helyi szarvasmarhatartó-egyesületek, valamint a szépvízi, szentmiklósi és borzsovai közbirtokosság összefogásával. A szövetkezet alapító tagjainak száma 72. A szövetkezet fő célkitűzései közé tartozik a környékbeli gazdák által leadott tej összegyűjtése, feldolgozása és értékesítése. A gazdák egyenként termelnék a tejet, a feldolgozás és az értékesítés a szövetkezeten keresztül történne. A szövetkezet 2012-ben növelte felszereltségét, hűtőtankot, mérőműszert, tisztítóberendezést vásárolva. 2015. április 2-án megnyitották a Csengő Mezőgazdasági Szövetkezet által működtetett tejfeldolgozót, ahol napi 2000 liter tej feldolgozására, 9-féle tejtermék készítésére alkalmas gépsor működik. Az itt készített érlelt sajtokat a község területén értékesítik.

2011-ben alakult meg a gyimesközéploki Tatros Mezőgazdasági Szövetkezet, több mint 80 taggal. A gyimesközéplokiak a régi tejfeldolgozó épületét vásárolták fel. A csarnok felújítását pályázati pénzből szándékoznak megoldani, ennek érdekében több pályázatot is benyújtottak. Az épület felújítása és a korszerű gépek beszerzése után a gyimesközéplokiak egy tejfeldolgozó egységet kívánnak működtetni, ezzel munkahelyeket hoznak létre a községben, illetve a gazdák számára biztosítják a piacot a tej értékesítésére. 2015 folyamán sikerült a gyár korszerűsítését nagy részben befejezni, a szövetkezeti tagok reményei szerint 2016-ban elindítják a tejfeldolgozót.

A csíkszenttamási Olt Mezőgazdasági Szövetkezet 2013-ban alakult, jelen pillanatban a tejbegyűjtőjük készen áll, 2014 őszétől kezdték a tejbegyűjtést.

A Forrás Mezőgazdasági Szövetkezet 2008-ban alakult, 36 alapító taggal. A szövetkezetnek jelenleg közel 100 tagja van. A tagok főbb tevékenységei közé tartozik az állattenyésztés és az erdeigyümölcs-feldolgozás. A szövetkezet eddig 2 hűtőtankot és egy ecomilket vásárolt, amelyek elősegítik a minőségi tejbegyűjtést, valamint a közösségi konyha felszereléséhez gyümölcspréseket szereztek be.

A Csíkszeredában 2013-ban megalakult Székely Termék Mezőgazdasági Szövetkezet 16 alapító tagja mára 23-ra bővült, amiből 5 természetes személy, 7 egyesület és 11 cég. A Székely Termék Mezőgazdasági Szövetkezet próbálkozott egy saját üzlet működtetésével Csíkszeredában, ezt azonban a nagy költségek miatt egyelőre kénytelen volt bezárni. A tagok a jövőben a nagybani eladást szeretnék előnyben részesíteni, tervben van a kapcsolatok kiépítése éttermekkel, szállodákkal, panziókkal a megye területén és az ország más nagyvárosaiban, melyek következtében a tagok termékei közvetlenül a megrendelőhöz kerülnek.

A bélbóri szövetkezet 2015 márciusában jött létre 6 alapító taggal, amelyekhez csatlakozott a Kelemen–Görgény Községi Fejlesztési Társulás, és folyamatban van további egyesületek csatlakozása. Fő céljuk a tagok érdekképviselése, a korszerű állattenyésztés és növénytermesztés feltételeinek megteremtése. Ugyancsak 2015-ben belépett a Hargita Megyei Szarvasmarhatenyésztők Egyesületébe.

A gyergyóhollói szövetkezet is 2015 februárjában alakult, 5 alapító taggal. Céljai között a tagok érdekérvényesítése, a piac igényeihez igazodó növénytermesztés és állattenyésztés, a növényi és állati eredetű nyersanyagok feldolgozási feltételeinek megteremtése szerepel.

A keresztúri vajgyár jól példázza a helyi közösség erején és összefogásán alapuló vidékfejlesztést. Ezt a fajta proaktív, helyi erőforrások hasznosítására alapozó hozzáállást szorgalmazza Hargita Megye Tanácsa vidékfejlesztési politikája is.

Harghita Megye Tanácsa az országban elsőként készítette el megyei szintű vidék- és agrárfejlesztési stratégiáját. A helyi termelők, illetve helyi termékek feldolgozásának és értékesítésének szövetkezeti rendszerben történő támogatása a stratégia egyik sarkalatos pontját képezi. A megyei önkormányzat újszerű pályázati céltámogatási rendszerrel ösztönzi a szövetkezetek létrejöttét és működését. A támogatási politika eredményeként létesült például a megyében 30 olyan tejbegyűjtő központ, amely a tejfeldolgozás térségi infrastruktúrájának alapját képezi. A szövetkezeti tulajdonban lévő keresztúri tejgyár ezektől a tejbegyűjtőktől immár ellenőrzött minőségű tejet vehet át.

A megyei tanács ugyanakkor a fogyasztói magatartás formálásában is szerepet vállalt, több saját kezdeményezésű programja által buzdítja a megye lakosságát a helyben előállított termékek és élelmiszerek fogyasztására.

Versenyképesség az oktatás által

A Kiskertész program lassan igazi mozgalommá válik, évről évre egyre nagyobb érdeklődés és lelkesedés övezi a diákok részéről. Fő célja felhívni az iskolás gyerekek és szülei figyelmét arra, hogy friss zöldségeket különösebb anyagi ráfordítás nélkül lehet megtermelni. Ezáltal a diákok megtapasztalhatják, mennyire más az íze, a felhasználhatósága a friss, általuk termelt zöldségnek a kereskedelemben forgalmazott termékekhez képest.

Harghita Megye Tanácsa Vidékfejlesztési Egyesülete Kiskertész programját 2016-ban is elindítottuk a IV–VII. osztályos diákok és osztályok számára, és térségenként a legtöbb kedvelést gyűjtő kiskert gazdája értékes jutalomban részesül. A programban részt vevő tanulók saját zöldségeskertet alakíthatnak ki, amelyeket év végén díjazunk. Újdonságként idén a [Kiskertész program közösségi oldalán](https://www.facebook.com/kiskertesziprogram) (<https://www.facebook.com/kiskertesziprogram>) is versenyt hirdettünk, a webfelületre felkerülnek a kiskertet ábrázoló fényképek.

A Kisokos mezőgazdasági kézikönyv Harghita Megye Tanácsa által támogatott, V–VII. osztályosoknak szóló kiadvány, amelyet az érdeklődő tanároknak, mezőgazdasági szakembereknek és újságíróknak mutattunk be először. A szerkesztők nem titkolt célja az volt, hogy a *Mezőgazdasági kisokos* segítségével felkeltsék az általános iskolába járó gyerekek érdeklődését a gazdálkodás iránt. A román és magyar nyelven is megjelent kiadványból egyelőre 3500 példányt nyomtattak mindkét nyelven.

A könyv ötlete a *Székelység története* című kiadvány nyomán született meg. A szerkesztők nem titokban dolgoztak, a könyv széleskörű csapatmunka eredménye. Ezzel a kiadvánnyal azt szerettük volna elérni, hogy minél több gyermek megtapasztalhatta a saját termékek előállítását, a több lábón állás lehetőségét. Megtanulhatják, hogyan válhatnak önerőből sikeres felnőtté, ami elsősorban azt jelenti, hogy képesek magukról és másokról is gondoskodni.

Ugyanakkor már 2010-től elindítottuk a Székely gazda hiánypótló mezőgazdasági szaklapot. A legnagyobb hiányt abban láttuk ezen a területen, hogy bár vannak támogatási források, pozitív példák, sikertörténetek, amelyek mentén a többi gazda is elindulhatna, kevés információ jut el a gazdákhöz. Így született meg egy tematikus agrármagazin kiadásának ötlete, amelynek megvalósításával az Agrárkamarat és a Hargita Népe Kiadót bízta meg a megyei tanács.

Mint minden nagyobb, általa támogatott projekt kezdete előtt, Hargita Megye Tanácsa felmérést is készíttetett, amelyből kitűnik, hogy jelenleg a helyi gazdák egyetlen, román nyelvű, hetente sugárzott országos televízióműsorból és pár országos román nyelvű magazinból tájékozódnak, és nincs olyan magyar nyelvű kiadvány, televízió- vagy rádióműsor, amely rendszeresen eljutna hozzájuk, pedig igényük lenne rá.

Ez a tematikus magazin jóval nagyobb mennyiségű hasznos információt biztosíthat olvasói számára, és a szaktanácsadás, a riportok révén olyan úrtölthet be, amire egy napilap nem képes.

A kiadvány célja a gazdák természetes kíváncsiságának felébresztése, hogy mások példáját, sikerét látva saját maguk is elgondolkozzanak, mit tudnának kezdeni a saját lehetőségeikkel.

Ugyanakkor cél annak bemutatása, hogy egyes gazdák mit tettek, hogyan tették, melyek voltak az eszközeik, esetleg a buktatóik, amelyek révén például egy öttehenes gazdaságból huszonöt tehenes farmmá nőttek ki magukat. Hogyan lehet áthidalni a nyersanyagtermelés és a feldolgozóipar hiányát, hogyan lehet a feldolgozóiparban még lehetőségeket keresni, hogyan lehetne a csomagolás és értékesítés révén a gazdák zsebébe kerülő nyereséget, a nyersanyagárat akár három-négyszeresére növelni – egy-egy ilyen sikeres példa bemutatja, hogyan lehet a székelyföldi gazdacsaládoknak, gazdatársadalomnak a jövedelmen keresztül biztos megélhetést és akár a környezetében élő három-négy családnak is egzisztenciát biztosítani.

A tematikus kiadványok körébe sorolhatjuk az agrárkamara által 2014 óta 2500-as példányszámban megjelentett gazdatájékoztatókat is, a következő témakörökben: mezőgazdasági adózási rendszer, biogazdálkodás, jogszabályba foglalt gazdálkodási követelmények, tápanyagok használata, az Országos Vidékfejlesztési Program 2014–2020 ismertetése, illetve bemutató Hargita megyei hagyományos és helyi termékekből.

Végül fontos hangsúlyozni, hogy mind Magyarországon, mind Romániában a szakmai oktatás megszervezése az elmúlt 25 évben sok kívánnivalót hagyott maga után. Hargita megyében és az egész Székelyföldön a mezőgazdasági szakoktatás teljesen felszámolódott. Hargita Megye Tanácsa közbenjárására két éve elkezdődött a mezőgazdasági szakoktatás Gyegyószentmiklóson, Csíkdánfalván, Gyimesfelsőlokon, Csíkszentmártonban és Székelykeresztúron. A felsorolt településeken működő oktatási intézményekben a gyakorlati oktatáshoz a minimális feltételek is hiányoznak. Fontosnak tartottuk, hogy 3–5 év leforgása alatt minden intézménynél egy-egy

tangazdaság létesüljön, ahol a szakiskolások elsajátíthatnák, megismerhetnék az állattenyésztés, növénytermesztés, zöldség- és gyümölcsstermesztés gyakorlatát.

A megyei tanács konzultációja során körvonalazódott a megye térségenkénti szakképzési kereslete, ennek alapján Felcsíkon az állattenyésztés, agrárturizmus, Alcsíkon növénytermesztés-szakácsképzés, míg Keresztúr térségében zöldség- és gyümölcsstermelés, Gyergyóban az állategészségügy szakirány keretében indult el agrárprofilú szakképzés.